

ZNAK HUMANOSTI

 International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies

ICRC

UKRATKO

ZNAK HUMANOSTI

Znak crvenoga križa i crvenoga polumjeseca univerzalni je znak nade za ljude u humanitarnim krizama. Znak nagovještava da pomoć stiže zajednicama koje trpe traumu oružanoga sukoba i druge situacije nasilja, ili posljedice prirodne katastrofe koja ih je pogodila.

Znak simbolizira nepristrano, neutralno i neovisno humanitarno djelovanje prema ljudima diljem svijeta, bilo da je istaknut na znački liječnika koji radi u poljskoj bolnici, na bočnoj strani vozila koje prevozi ranjenike u ratu ili na zrakoplovu koji dostavlja pomoć.

No znak je i mnogo više. Crveni križ i crveni polumjesec zajedno s crvenim kristalom međunarodno su priznati simboli zaštite koja se dodjeljuje sanitetskom osoblju, objektima i vozilima oružanih snaga te ovlaštenim civilnim sanitetskim službama u vrijeme oružanih sukoba. Sanitetske službe nacionalnog druš-

tva Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca (nacionalna društva) na isti način zaslužuju zaštitu kada djeluju kao pomoćne sanitetske službe oružanih snaga ili kada ih nadležna tijela propisno ovlaste u skladu sa Ženevskim konvencijama.

Znak je lišen bilo kakve vjerske, političke ili kulturne povezanosti. Može imati dvije različite svrhe:

- > Znak zaštite, koji obavještava strane u oružanom sukobu da ljudi, vozila ili objekti koji ističu znak moraju biti zaštićeni u svakom trenutku i nikada ne smiju biti meta napada. Radi se o poznatoj uporabi znaka u svrhu zaštite.
- > Označavanje pripadnosti osobe, vozila ili objekta organizacijama Međunarodnoga pokreta Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca. Radi se o poznatoj indikativnoj uporabi znaka.

Znak

Danas su u uporabi tri znaka:

crveni križ

crveni polumjesec

crveni kristal

KAKO SE ZNAK KORISTI?

Uporaba znaka striktno je regulirana Ženevskim konvencijama iz 1949. i njihovim dopunskim protokolima iz 1977. i 2005. Moguće ga je koristiti na dva načina.

U svrhu zaštite

U vrijeme oružanog sukoba, može se koristiti u zaštitne svrhe kako bi se osigurala sigurnost:

- > sanitetskog i vjerskog osoblja oružanih snaga;
- > sanitetskog osoblja, objekata i vozila nacionalnih društava kada se stavljaju na raspolaganje sanitetskim službama oružanih snaga i podliježu vojnim zakonima i propisima;
- > uz izričito ovlaštenje vlade i pod njezinom kontrolom, civilne bolnice, sve civilne sanitetske jedinice i druga dobrovoljna humanitarna društva i zdravstvene ustanove, njihovo osoblje i civilno sanitetsko osoblje, kao i vozila namijenjena liječenju i prijevozu ranjenih i bolesnih boraca i brodolomaca.

U vrijeme mira, znak može biti također prikazan pojedinačno i u svom čistom oblik, kao simbol zaštite:

- > sanitetske službe i vjersko osoblje oružanih snaga;
- > osoblje nacionalnog društva, njegove sanitetske jedinice i vozila koja bi se mogla mobilizirati u slučaju oružanog sukoba, uz pristanak vlasti

Međunarodni odbor Crvenoga križa (MOCK) i Međunarodna federacija društava Crvenoga Križa i Crvenoga polumjeseca (Međunarodna federacija) mogu koristiti znak u svako doba (u vrijeme mir kao i oružanog sukoba).

Sva tri znaka imaju jednak status i mogu se koristiti pojedinačno kao zaštitni instrument. Moraju biti prikazani na bijelom polju, bez teksta ili dodatnih grafika, dizajna ili natpisa.

U indikativne svrhe

U vrijeme mira znak se može prikazati u indikativne svrhe:

- > volontera, osoblja ili imovine povezane s Pokretom (Nacionalna društva, MOCK ili Međunarodna federacija);
- > kao iznimna mjera, sanitetski prijevoz i stanice prve pomoći isključivo namijenjene za pružanje besplatne pomoći i njege ranjenika i bolesnika u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, i uz pribavljenu suglasnost nacionalnoga društva.

Kada se koristi kao “indikativno sredstvo”, od strane bilo koje organizacije Pokreta, kao dio njihovog loga, znak mora uvijek biti popraćen njihovim nazivom ili inicijalima, a ne samo s riječi “crveni križ” ili “crveni polumjesec.” Znak također mora biti prikazan u malim dimenzijama i ne smiju se stavljati na traku oko ruke ili na krovove zgrada kako bi se izbjegla svaka zabluda o uporabi znaka u svrhu zaštite.

NEDOPUŠTENA UPORABA ZNAKA

Svaka nedopuštena uporaba znaka može umanjiti njegovu zaštitnu vrijednost i narušiti njegovo poštovanje u vrijeme oružanih sukoba. To bi moglo ugroziti živote onih koji su ovlašteni istaknuti znak za njihovu zaštitu dok pružaju medicinsku skrb i potkopati siguran pristup humanitarnih djelatnika Pokreta i pomoći. Evo nekih od načina na koje se znak ne smije koristiti:

Imitacija

Uporaba znaka koji, zbog njegovog oblika i boje, može dovesti do zamjene s jednim od znakova.

Nepravilna uporaba

Svaka uporaba znaka koja nije u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom. Uporaba znaka od strane neovlaštenih osoba ili entiteta (trgovačka društva, ljekarnici, liječnici privatnici, nevladine organizacije, pojedinci itd.) ili u svrhu koja može potkopati njegovu snagu ili poštovanje koje mu pripada

Perfidna uporaba znaka

Uporaba znaka tijekom oružanog sukoba za zaštitu boraca i vojne opreme i s namjerom da se zavede protivnik. Ako se tako prouzroči smrti ili teške tjelesne ozljede, perfidna uporaba znaka smatra se ratnim zločinom.

Kako bi se osiguralo univerzalno poštovanje i zaštita znaka, svaka država stranka Ženevskih konvencija iz 1949. ima obvezu donijeti nacionalno zakonodavstvo s ciljem reguliranja uporabe znaka, sprječavanja i kažnjavanja njegove nepropisne uporabe u vrijeme rata i mira.

Nacionalna tijela također moraju poduzeti potrebne korake da upoznaju opću populaciju, gospodarstvenike i medicinsku zajednicu o pravilnoj uporabi znaka.

Nacionalna društva također, surađuju s vlastima kako bi osigurala pravilnu uporabu znaka.

ZNAK HUMANITARNOG DJELOVANJA MEĐUNARODNOG POKRETA CRVENOGA KRIŽA I CRVENOGA POLUMJESECA

Osoblje i volonteri nacionalnog društva ističu znak crvenoga križa ili crvenoga polumjeseca, kako bi pokazali svoju povezanost s Pokretom tijekom oružanih sukoba, prirodnih katastrofa ili drugih izvanrednih situacija, šaljući vrlo važnu poruku: da je posao koji obavljaju isključivo humanitaran i da se njihov siguran pristup ljudima i zajednicama pogođenima krizom mora osigurati u svakom trenutku.

U Pokretu, oni koji ističu taj znak, predani su izvršavanju svoje humanitarne misije u skladu sa sedam temeljnih načela Pokreta: humanost, nepristranost, neutralnost, neovisnost, dobro-

voljno služenje, jedinstvo i univerzalnost. Ti ljudi shvaćaju da njihov rad nije povezan ni s kakvim političkim, vjerskim, vojnim ili gospodarskim programima i stoga trebaju biti prihvaćeni od svih, uživati povjerenje i poštovanje.

Ovo razumijevanje je ključno budući znači da ljudi svih određenja i na svim stranama oružanoga sukoba imaju povjerenje u namjere tih djelatnika. Zauzvrat to pomaže osoblju i volonterima Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca da na siguran način dopru do svih ljudi i zajednica kojima je potrebna pomoć, i tijekom ratnih i drugih humanitarnih kriza.

POSTOJANOST ZNAKA

Godine 1859., Henry Dunant, švicarski poduzetnik, koji je putovao sjevernom Italijom, svjedočio je strašnim posljedicama bitke u gradu Solferinu i njegovoj okolici. Duboko dirnut patnjom tisuća ranjenih i umirućih vojnika koji su ostali bez sanitetske skrbi, objavio je *Sjećanje na Solferino*, u kojemu je iznio dva prijedloga za poboljšanje pomoći žrtvama rata:

- > u vrijeme mira potaknuti osnivanje u svakoj državi humanitarnog društva pomoći koje čine dobrovoljci spremni pomoć u zbrinjavanju ranjenih vojnika u ratu;
- > pridobiti države da se suglase s idejom zaštite ranjenika i bolesnika na bojnopolju i onih koji se za njih brinu.

Prvi prijedlog doveo je do osnivanja nacionalnog društva Crvenoga križa ili Crvenoga polumjeseca u gotovo svim zemljama svijeta.

Drugi prijedlog pripremio je teren za usvajanje Ženevskih konvencija. Četiri Ženevske konvencije iz 1949. godine danas su prihvatile sve države i one ih obvezuju. Taj je prijedlog doveo i do usvajanja jedinstvenog znaka razlikovanja koji pomože u zaštiti vojnih sa-

nitetskih službi, dobrovoljnih humanitarnih djelatnika i ranjenika tijekom oružanog sukoba. Znak – ili amblem kako su ga na kraju nazvali – morao je biti jednostavan, prepoznatljiv iz daljine, svima poznat i uvijek identičan.

Diplomatska konferencija koja je sazvana u Ženevi u kolovozu 1864., usvojila je crveni križ na bijelom polju, koje su obrnute boje švicarske zastave. Zatim je tijekom rata između Rusije i Turske 1876.-1878., Osmansko Carstvo objavilo da će, umjesto crvenoga križa, kao svoj znak koristiti crveni polumjesec, simbol koji je službeno priznat 1929. amandmanom na prvu Ženevsku konvenciju.

Države članke Ženevskih konvencija iz 1949. usvojile su 2005. dodatni znak: crveni kristal. Crveni kristal ima isti pravni status kao i crveni križ i crveni polumjesec i može se koristiti na isti način i pod istim uvjetima. Državama i nacionalnim društvima koja ne žele koristiti crveni križ ili crveni polumjesec pruža alternativu.

Za dodatne informacije posjetite
www.icrc.org/eng/war-and-law/emblem/overview-emblem.htm

IZJAVE O MISIJAMA

Međunarodni odbor Crvenoga križa (MOCK/ICRC) nepristrana je, neutralna i neovisna organizacija čija je isključivo humanitarna misija zaštititi život i dostojanstvo žrtava oružanih sukoba i drugih situacija nasilja te im osigurati pomoć. MOCK također nastoji spriječiti patnju promicanjem i jačanjem humanitarnog prava i univerzalnih humanitarnih načela. MOCK je osnovan 1863. MOCK je u temeljima Ženevskih konvencija i Međunarodnog pokreta Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca. Usmjerava i koordinira međunarodne aktivnosti koje Pokret provodi u oružanim sukobima i drugim situacijama nasilja.

Međunarodna federacija društava Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca (MFCKCP/IFRC) najveća je svjetska humanitarna mreža bazirana na volonterima. S naših 192 članice nacionalnih društava Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca mi dopiremo do 160,7 milijuna ljudi godišnje kroz dugoročne usluge i razvojne programe, diljem svijeta, u svim zajednicama kao i kroz programe odgovora na katastrofe i ranoga oporavka do 110 milijuna ljudi. Djelujemo prije, za vrijeme i nakon kriznih situacija i situacije hitne sanitarne pomoći, kako bi se zadovoljile potrebe i poboljšali uvjeti života ranjivih. Činimo to nepristrano, neovisno o nacionalnosti, rasi, spolu, vjerskom uvjerenju, klasi i političkom mišljenju.

HCK

Ulica Crvenoga križa 14, P.P. 93
10 000 Zagreb, Hrvatska
T +385 1 4655 814 F +385 1 4655 365
E-mail: redcross@hck.hr www.hck.hr

International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies

ICRC

International Committee of the Red Cross
19, avenue de la Paix
1202 Geneva, Switzerland
T +41 22 734 6001 F +41 22 733 2057
Email: shop@icrc.org www.icrc.org
© ICRC, May 2014